

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UMEÅ**

DOM
2016-04-05
Meddelad i
Umeå

Mål nr
2044-15

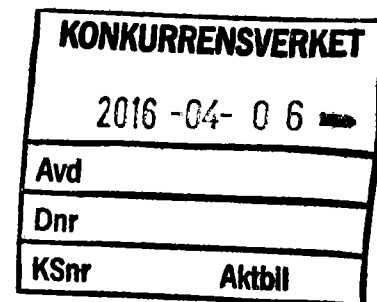
SÖKANDE

Stockholms tolkförmedling aktiebolag, 556482-8654
Box 34006
100 26 Stockholm

Ombud: Advokat Niklas Hemberg
Advokatfirman NORDIA KB
Box 70389
107 24 Stockholm

MOTPART

Västerbottens läns landsting
901 89 Umeå

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse gjorts på så sätt att en ny prövning av anbuderna genomförts.

Dok.Id 58652

Postadress
Box 193
901 05 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45
(Tingshuset)

Telefon
090-17 74 00
E-post: forvaltningsratteniumea@dom.se

Telefax
090-13 75 88

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Västerbottens läns landsting (Landstinget) genomför en upphandling av ramavtal avseende språktolktjänst (dnr VLL 1127-2015). Vid upphandlingen används förenklat förfarande enligt 15 kap. LOU.

Av Landstingets tilldelningsbeslut inklusive bilagor framgår att Semantix Tolkjouren AB antagits som ramavtalsleverantör nummer ett och Språkservice Sverige AB som leverantör nummer två. Vidare framgår att anbudet från Stockholms tolkförmedling aktiebolag förkastats på grund av onormalt lågt pris.

Stockholms tolkförmedling aktiebolag (Tolkförmedlingen) yrkar i förvaltningsrätten i första hand att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts och i andra hand att upphandlingen ska göras om.

Landstinget motsätter sig bifall till ansökan.

PARTERNAS ANFÖRANDEN

Tolkförmedlingen anför bl.a. följande.

Anbudspriset

Landstinget ifrågasätter Tolkförmedlingens pris för video/webbtolkning som de anser vara för lågt.

Som utgångspunkt gäller att jämförelser av anbudspriser i en och samma upphandling måste ske med stor försiktighet. Fråga är ju om en konkurrenssituation.

Att Tolkförmedlingen för en position i anbudet har offererat lägre pris än konkurrenterna innebär inte att det totala anbudspriset, som omfattar flera positioner, utgör ett misstänkt lågt anbudspris.

Anbudet är seriöst och allvarligt menat

I Landstingets kravspecifikation anføres under punkten 1.3 Volymuppgifter, andra stycket, fjärde och femte meningen, följande:

”Beräknat värde av denna upphandling är 20 miljoner kronor. Beräknat antal tolkuppdrag för ramavtalsperiod är 68 400, varav kontakttolk och videotolk utgör ca 12 400 och telefontolk uppdrag 56 000”.

Av Landstingets egna uppgifter i kravspecifikationen följer således att de beräknat att uppdrag avseende kontakttolk och videotolk kommer att utgöra 18 % (12 400/68 400) av de totala uppdragen och att telefontolkuppdragen kommer att utgöra 82 % (56 000/68 400). Baserat på Landstingets uppgifter i kravspecifikationen har Tolkförmedlingen således haft fog för uppfattningen att uppdragen avseende kontakttolk och videotolk kommer att utgöra den mindre delen av de upphandlade tolktjänsterna.

Tolkförmedlingen kan utnyttja tekniska lösningar och särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet i den del som avser video/webbtolkning (jmf 12 kap. 3 § p. 1 och 2 LOU). Leverans av video/webbtolkning beräknas i huvudsak ske med egenanställd tolkpersonal i de 13 vanligaste språken. Tolkningen sker från kostnadseffektiva callcenters i Stockholm och Norrköping. Tolkarna är välutbildade och speciellt tränade i tolkning på distans (telefon och video). Tolkarna omfattas av kollektivavtalet med Unionen och har fasta månadslöner. Kalkylen bygger på att tolkarnas kostnad delas på flera olika uppdragsgivare och lönsamheten styrs av olika effektivitetsmått, såsom beläggnings- och debiteringsgrader.

I följande språk har Tolkförmedlingen egenanställda tolkar; arabiska, somaliska, dari, persiska, sorani, ryska, tigrinja, BKS (bosniska, kroatiska, serbiska), romani, albanska, turkiska, kurmanji och polska. Enligt både Tolkförmedlingens egen statistik och branschstatistik svarar dessa språk för ca

90 % av totalt efterfrågade tolkvolymer. Övriga språk, motsvarande volymer om ca 10 %, tillsätts genom frilanstolkar.

Tolkförmedlingen är en av Sveriges största tolkförmedlare och har uppdrag från flera landsting i Sverige, bland annat Västernorrlands läns landsting, för vilket man redovisar löpande statistik över språkfördelningen. Enligt den senast redovisade statistiken hade Tolkförmedlingen under perioden 1 januari – 14 februari 2016 förmedlat 2 329 tolkupdrag. Av dessa var 2 135 uppdrag, eller 91,67 %, hänförliga till språk där Tolkförmedlingen har egenanställda tolkar. Statistiken är med största sannolikhet även representativ för andra landsting i Sverige även om vissa regionala variationer naturligtvis kan förekomma.

Förfogandet över egenanställda tolkar skapar tveklöst goda möjligheter till kostnadseffektiv upphandling. Utan egenanställda tolkar skulle Tolkförmedlingens anbudspris för positionen Video/webbtolkning ha varit högre än det pris som lämnades i anbudet.

Vilken vinst/kostnadsbesparing som Tolkförmedlingen gör genom att ha egenanställda tolkar är dock beroende på ett flertal faktorer, bland annat hur Landstingets beställningar under ramavtalsperioden fördelar sig på olika språk- och uppdragstyper (kontakt-, telefon-, videotolkning) samt de totala uppdragsvolymer. Eftersom dessa faktorer idag är delvis okända går det inte att säga något säkert om storleken på den kostnadsbesparing/vinst som Tolkförmedlingen faktiskt kommer att göra genom att ha egenanställda tolkar. Klart är emellertid att Tolkförmedlingen har lägre kostnader per timme för egenanställda tolkar jämfört med frilanstolkar. Därtill kommer att det på ett effektivare sätt går att resursplanera arbetet för egenanställd personal vilket skapar större marginaler. Tolkförmedlingens egenanställda tolkar möjliggör således kostnadseffektivitet.

Sammantaget innebär det ovan anförda att Tolkförmedlingen har kunnat lämna ett konkurrensmässigt bra pris vad gäller positionen video/webbtolkning.

Den kalkyl som Tolkförmedlingen gjort inför anbudets avlämnande bygger på att företaget ska göra en vinst under ramavtalet och att de ska fullgöra samtliga sina kontraktsåtaganden gentemot Landstinget. Även om bedömningen skulle komma att visa sig vara felaktig, dvs. att volymerna av video/webbtolkning blir större än vad de räknat med, kommer Tolkförmedlingen att efterleva sitt anbud och tillhandahålla aktuell video/webbtolkning (och övriga tolktjänster) till angivet pris. Risken för en felbedömning ligger helt på Tolkförmedlingen och den risken är de beredda att ta eftersom en eventuell ökning (och därpå följande uppbyggnad) av video/webbtolkning (utöver vad de kalkylerat med) skulle vara en strategisk och långsiktig investering. Vidare är Tolkförmedlingen beredd att ta en eventuell förlust i delen som avser video/webbtolkning eftersom de är intresserade av att ha Landstinget som en referenskund i framtida upphandlingar samt utöka marknadsandelar i aktuell region.

Vad Tolkförmedlingen inte kan acceptera – och som strider mot LOU – är att anbudet blivit förkastat som en följd av att kalkylerna baserats på Landstingets beräknade volymfördelning, där kontakt- och videotolkning svarar för ca 18 % och telefontolkning för ca 82 % av samtliga tolktjänster. Det ska naturligtvis inte ligga Tolkförmedlingen till last att prissättningen baserats på Landstingets kravspecifikation.

Landstinget har inte ifrågasatt Tolkförmedlingens ekonomiska möjligheter att infria sina åtaganden i det lämnade anbudet. Tvärtom har Landstinget konstaterat att den ekonomiska kapaciteten är god.

Argumentet från Landstinget om att Tolkförmedlingen inte skulle klara av att leverera i enlighet med anbudet är, som redogjorts för, inte korrekt. Tolkförmedlingen har dessutom intygat att leverans kommer att ske i enlighet med anbudet. Vidare kan Tolkförmedlingen inte vitsorda att offererade priser på övriga positioner är betydligt dyrare än övriga leverantörers.

Bevisbördans placering

Tolkförmedlingens uppfattning är att det är Landstinget som har att visa såväl att fråga är om ett misstänkt lågt pris som att anbudet inte skulle vara seriöst. Sammantaget är det alltså Landstinget som har den fulla bevisbördan för att Tolkförmedlingens anbud inte skulle vara seriöst.

Även om förvaltningsrätten inte skulle dela uppfattningen om bevisbördans placering har Tolkförmedlingen visat att anbudet är seriöst.

Skada

Tolkförmedlingen anser att Landstinget inte har genomfört anbudsprövning och anbudsutvärdering på ett korrekt sätt och att Landstingets agerande står i strid både mot 12 kap. 3 § LOU och 1 kap. 9 § LOU.

Vid ett korrekt agerande från Landstingets sida skulle Tolkförmedlingens anbud ha upptagits till anbudsutvärdering och Tolkförmedlingen ha tilldelats ramavtal. Tolkförmedlingens anbudspris är ekonomiskt mer fördelaktigt än anbuden från de leverantörer som antagits som leverantörer. Tolkförmedlingen skulle därför ha placerat sig på första plats. Under alla förhållanden skulle Tolkförmedlingen ha utsetts till en av tre ramavtalsleverantörer.

Genom Landstingets felaktiga agerande har Tolkförmedlingen lidit skada. I vart fall kommer de att lida skada om rättelse ej sker.

Oklart och otydligt förfrågningsunderlag

Som redan anförts har Tolkförmedlingen i sina kalkyler utgått från de förutsättningar som angetts i förfrågningsunderlaget. Om volymerna i stället skulle fördelas på det sätt som Landstinget nu gör gällande, nämligen att video/webbtolkning står för 82 % av de totala tolkvolymerna, kan konstateras att detta förhållande omöjligen går att utläsa ur förfrågningsunderlaget. Med en sådan volymfördelning kan man bara konstatera att förfrågningsunderlaget på ett närmast uppenbart sätt brister i tydlighet även med beaktande av att volymuppgifterna är uppskattade. I sådant fall kan vidare konstateras att förfrågningsunderlaget inte uppfyllt de krav som ställs på ett förfrågningsunderlag utifrån de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU, primärt transparensprincipen och likabehandlingsprincipen.

Eftersom nu angiven brist i förfrågningsunderlaget har påverkat det konkurrensuppsökande skedet i upphandlingen föreligger, under alla förhållanden, skäl för att förordna att upphandlingen ska göras om.

Det bör understrykas att resonemanget ovan inte innebär att Tolkförmedlingen inte skulle leverera 82 % video/webbtolkning om beställningar läggs på ett sådant sätt. Det som påstås är att Landstingets nu angivna uppgifter om volymfördelning är oförenliga med de uppgifter som anges i förfrågningsunderlaget.

Landstinget anför bl.a. följande.

Anbudspriset

Det ankommer på den upphandlande myndigheten att avgöra när ett anbud i en upphandling är att betrakta som misstänkt lågt. Bedömningen av om anbudspriserna ska anses onormalt låga ska göras i förhållande till de upphandlade varorna, byggtreprenaden eller tjänsterna. Som stöd i denna bedömning kan prisnivån i andra upphandlingar av samma slag användas och

särskilt prisbilden i den aktuella upphandlingen då villkoren i upphandlingen är desamma oavsett anbudsgivare. I den aktuella upphandlingen är Tolkförmedlingens pris för video/webbtolk 50 kr per 30 minuter, oavsett tolkens utbildningsnivå. Som jämförelse, för att visa hur lågt priset är, kan anges att anbudsgivarens pris för telefontolkning (den tolkningsform som ligger närmast vad det gäller krav på tjänsten, krav på personella och tekniska resurser och som dessutom är potentiellt substitut till video/webbtolk) är satt till 160 kr för ÖT/GrT (övrig tolk/grundutbildad tolk) och till 180 kr för AT/ST (auktoriserad tolk/specialisttolk). Övriga anbudspriser i upphandlingen varierar mellan 125 och 135 kr för ÖT/GrT och 135 kr och 130 kr för AT/ST samt 105 kr och 150 kr för ÖT/GrT video/webbtolkning och 118 kr och 165 kr för AT/ST video/webbtolkning. Dessa priser ligger i sin tur i linje med prissättningen i tidigare avtal.

Anbudets seriositet

Förutom priset kan utformningen av det aktuella avtalet påverka bedömningen. Om ett avtal, som i det aktuella fallet, saknar leveransskyldighet för leverantörerna ökar åtminstone teoretiskt risken för att anbudsgivaren kompenserar ett lågt anbudspris med överdebitering eller uteblivna svar på avrop. För att Landstinget ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt hälso- och sjukvårdslagen är tjänsten språktolk mycket viktig. Avtalets utformning och kritiska natur ökar därmed Landstingets behov av att kunna förkasta sådana anbud. En annan omständighet som kan innebära att en upphandlande myndighet har rätt att förkasta anbudet är om det finns risk för att anbudsgivaren inte avser att fullfölja uppdraget enligt villkoren i avtalet. Tolkförmedlingens rätt att lämna ett anbud som innebär förlust för att komma in på en ny marknad ifrågasätts inte men Landstinget måste försäkra sig om trygga leveranser.

Tolkförmedlingen har inte inkommit med några tillfredsställande förklaringar. Tvärtom signalerar Tolkförmedlingens yttrande att anbudet är strate-

giskt utformat och att de inte har för avsikt att leverera i den omfattning som tjänsterna avses nyttjas. Tolkförmedlingen har inte visat på några faktiska omständigheter till stöd för att anbudet är seriöst utan endast generellt hänvisat till att de har god ekonomi och att anbudet är strategiskt utformat.

Den enda förklaring som ligger i närheten av sådana som kan godtas är att Tolkförmedlingen anger att de har egenanställd personal (och då kan använda särskilt kostnadseffektiva metoder). Landstinget bedömer dock att denna förklaring inte är tillräcklig. I förfrågningsunderlaget har angetts 29 språk för vilka tjänsterna nyttjas mest frekvent, det är mer än dubbelt så många språk som Tolkförmedlingen anger. Tolkförmedlingen har inte heller redovisat i vilken omfattning man har tillgång till resurserna.

Landstinget har i förfrågningsunderlaget angett beräknade volymer för de olika positionerna. Dessa volymuppgifter baserar sig på Landstingets historiska köp av tjänsterna. Som framgår av förfrågningsunderlagets T4 Mall för upphandlingskontrakt p. 1.11 är dessa volymer uppskattade och Landstinget lämnar inte någon garanti om vissa volymer eller av vissa värden. Det framgår även av utvärderingsmodellen i upphandlingen, där video/webbtolkning viktats högt, att Landstinget har för avsikt att öka användningen av denna tjänst. Ett rationellt användande av avtalet skulle innebära att de tolkuppdrag som idag köps som telefontolk skulle köpas som video/webbtolk. Detta skulle resultera i att Tolkförmedlingen förväntas leverera 82 % av leveranserna för 50 kr per 30 min. Landstinget har mycket svårt att tro att Tolkförmedlingen är berett att leverera i stort sett hela den uppskattade volymen till detta pris, vilket uppenbart blir en förlustaffär för företaget. Att Tolkförmedlingen har en god ekonomisk grund att stå på är inte en tillräcklig förklaring. Detta är tvärtom en grundförutsättning för att en leverantör, oavsett prisnivå, ska kunna antas enligt förfrågningsunderlagets T2 Krav på leverantör.

Tolkförmedlingen saknar erfarenhet som avtalsleverantör till Landstinget och har inte anfört några som helst andra bevis för att anbudet är affärsmässigt grundat. Inte heller har angetts några detaljerade förklaringar till anbudspriset utan dessa har hållits på en mycket allmän och övergripande nivå. Sammantaget har Tolkförmedlingen inte på något sätt visat att anbudet är seriöst.

Bevisbördans placering

Enligt Kammarrätten i Göteborgs avgörande i mål nr 2598-2601—13 placeras bevisbördan för anbudets seriositet på anbudsgivaren. Vidare hänvisar Högsta förvaltningsdomstolen i mål nr 6159-6160—14 till EU-domstolens praxis (SAG ELV Slovensko, punkterna 28 och 29) där det fastslås att anbudsgivaren har att bevisa att anbudet är allvarligt menat.

Förfrågningsunderlaget är inte otydligt

Då den aktuella tjänsten är av sådant slag att många faktorer, såsom den aktuella flyktingsituationen och Landstingets egna resurser, påverkar behovet går det inte att med säkerhet ange en volym utan uppskattningen baserar sig på historiska volymer, vilket också framgår i avtalsmallens p 1.11. Denna osäkerhetsfaktor måste anses normal i alla upphandlingar av ramavtal, det är i de flesta fall själva grunden till att ramavtal tecknas. Kunde volymerna i högre utsträckning säkerställas skulle för parterna mer förmånliga leveransavtal tecknas.

TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. (1 kap. 9 § LOU)

En upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar. (15 kap. 17 § LOU)

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. (16 kap. 6 § LOU)

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågorna i målet är om Landstinget haft fog för att förkasta Tolkförmedlingens anbud på grunden att priset är onormalt lågt samt om förfrågningsunderlaget är otydligt avseende uppskattad volym av de olika tolktjänsterna..

Förvaltningsrätten noterar inledningsvis att Landstinget i tilldelningsbeslutets bilaga Upphandlingsrapport angett att anbudet från Tolkförmedlingen diskvalificeras på grund av att anbudsgivaren lämnat onormalt lågt anbud på två positioner utan att kunna lämna en tillfredsställande förklaring till varför anbudet trots detta ska anses vara seriöst menat. I Upphandlingsrapporten hänvisas till en bilaga i vilken framgår att den av Tolkförmedlingen lämnade förklaringen inte godtas avseende positionen Video/webbtolkning Pris per 30 minuter vardagar 8 – 17 ÖT/GrT och AT/ST men att lämnad förklaring godtas avseende positionen Kontakttolkning Pris per påföljande 30 minuter, vardagar 8 – 17 ÖT/GrT och AT/ST. Denna inställning har också bekräftats av Landstinget i yttrande till förvaltningsrätten under målets skriftväxling.

På grund av det anförda har förvaltningsrätten att pröva om Tolkförmedlingens anbud är onormalt lågt till följd av det pris som lämnats på po-

sitionen Video/webbtolkning Pris per 30 minuter vardagar 8 – 17 ÖT/GrT och AT/ST.

Den första frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om det av Tolkförmedlingen offererade priset på den aktuella positionen för Video/webbtolkning är så lågt att det funnits grund för Landstinget att ifrågasätta anbudets seriositet.

Offererat pris på aktuell position är 50 kr per 30 minuter. Landstinget har hänvisat till övriga anbudspriser, vilka är betydligt högre, och menar också att de priserna ligger i linje med prissättningen i tidigare avtal. Man bör i och för sig vara försiktig med att jämföra med andra anbud i en upphandling (jfr Konkurrensverkets rapport 2013:6 Osund konkurrens i offentlig upphandling). Oaktat detta går det enligt förvaltningsrättens mening inte att bortse ifrån att priset är mycket lågt. Det saknas därför skäl att invända mot Landstingets åtgärd att granska Tolkförmedlingens anbud närmare.

Den fråga som härmed uppkommer är om Tolkförmedlingen lämnat godtagbara förklaringar till det låga priset.

När myndigheten fått in förklaringar till anbudet ska den bedöma om förklaringarna är godtagbara och anbudet trots det låga priset är seriöst menat. Denna bedömning får göras i varje enskilt fall med hänsyn till upphandlingsföremålet (prop. 2006/07:128 s. 407).

Av EU-domstolens praxis framgår att det är anbudsgivaren som ska ge in bevisning som förklarar det låga priset (se SAG ELV Slovensko, punkterna 28 och 29). Anbudsgivaren är också den som har bäst tillgång till sådana uppgifter som kan tydliggöra att det egna anbudet är allvarligt menat.

I syfte att säkerställa effektiv konkurrens ska alla relevanta faktorer som anbudsgivaren gjort gällande och som hänför sig till kontraktets föremål be-

aktas vid myndighetens granskning av huruvida ett anbud är onormalt lågt (se Lombardini och Mantovani, punkt 82 och SAG ELV Slovensko, punkterna 29 och 30).

De förklaringar som Tolkförmedlingen gett in till Landstinget och ytterligare utvecklade i förevarande mål är bl.a. följande;

- Utifrån Landstingets uppgifter under punkten 1.3 Volymuppgifter i Kravspecifikationen har Tolkförmedlingen utgått ifrån, och haft fog för, att uppdragen avseende videotolk kommer att utgöra en mindre del av de upphandlade tjänsterna,
- Tolkförmedlingen kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder eftersom de har egenanställd tolkpersonal i de vanligaste språken,
- Tolkförmedlingen har en mycket stabil ekonomisk ställning,
- Tolkförmedlingen är beredd att ta en eventuell förlust för att få Landstinget som referenskund för framtida upphandlingar.

Mot detta har Landstinget bl.a. fört fram följande. Av utvärderingsmodellen, där video/webbtolkning viktats högt, framgår att man har för avsikt att öka användningen av denna tjänst. Dessutom medför Tolkförmedlingens prissättning att videotolkning skulle få ökad betydelse. Eftersom avtalet saknar leveransskyldighet ökar vidare risken för att anbudsgivare kompenserar ett lågt anbudspris med uteblivna svar på avrop.

Förvaltningsrätten kan konstatera att det i förfrågningsunderlagets Kravspecifikation anges ett beräknat antal tolkuppdrag för ramavtalsperioden och att beräknat antal videotolkuppdrag utgör en mindre del av det totala antalet tolkuppdrag. Även om förfrågningsunderlagets Utvärderingsmodell ger en annan bild av betydelsen av videotolkning måste en anbudsgivare ha fog för att i sina kalkyler för prissättning utgå från de mer konkreta volymuppgifterna i Kravspecifikationen, trots att de inte utgör garanterade volymer. De i viss mån motstridiga uppgifterna i förfrågningsunderlaget medför enligt

förvaltningsrättens mening inte heller att underlaget kan anses så otydligt att anbudsgivares möjligheter att utforma konkurrenskraftiga anbud påverkats och underlaget därmed skulle strida mot den gemenskapsrättsliga principen om transparens.

Förvaltningsrätten finner inte anledning att ifrågasätta vad som förts fram av Tolkförmedlingen om att man är angelägen om att få Landstinget som kund och att om bedömningen visar sig vara felaktig därför är beredd att ta en eventuell förlust, vilket man av allt att döma också har ekonomisk kapacitet att klara. Det måste vidare anses ha framkommit att Tolkförmedlingen har egenanställda tolkar i de språk som huvudsakligen efterfrågas, varmed man gör en inbesparing av kostnader. Någon omständighet som ger befogad anledning att anta att det låga anbudet skulle leda till leveransvägran har inte heller framkommit.

Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer förvaltningsrätten att de förklaringar som Tolkförmedlingen lämnat är godtagbara och att anbudet trots det låga priset måste betraktas som seriöst menat. Förutsättningar för att förkasta anbudet som onormalt lågt har således inte förelegat. Tolkförmedlingen har lidit eller kunnat komma att lida skada till följd av att anbudet felaktigt förkastats. Grund för åtgärder enligt 16 kap. 6 § LOU föreligger därför.

Förvaltningsrätten kan enligt nämnda bestämmelse besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Det ankommer på domstolen att besluta om vilken åtgärd som är lämplig i det enskilda fallet. Med hänsyn till att den i målet aktuella felaktigheten hänför sig till prövningen av anbuden finner förvaltningsrätten det tillräckligt med rättelse på så sätt att anbudsprövningen görs om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU)

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'P' and 'S' followed by a long horizontal line extending to the right.

Patrik Södergren
Rådman

Målet har föredragits av Christina Röckner.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.